
**УНИВЕРСИТЕТ ПО
БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И
ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ**

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Евгени Манев

Ръководител на Катедра „Национална сигурност“

на дисертационния труд на

АНТОН ИЛИЕВ СТАНКОВ

на тема:

**“НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИ ПРОБЛЕМИ НА БОРБАТА
С ТЕРОРИЗМА”**

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 „Право“, докторска програма „Наказателно право“.

София, 2021

I. Оценка на резултатите и приносите на кандидата в дисертационния труд.

Съдържанието на дисертацията е структурирано от увод, четири глави, заключение. Съдържанието на изследването е представено в логически последователно съдържание в обем от 196 стр., списък на използвани литературни източници 77 и интернет източници – 32.

В увода са разгледани актуалността и целта на изследването, възприетите ограничения, произлизащи от спецификата на темата. Основните изследователски задачи са дефинирани целесъобразно и са изпълнени както следва: направен е сравнителен исторически анализ и периодизация на развитието на идеологията, формите и съдържанието на тероризма; извършен е правен сравнителен анализ на нормативната уредба както в международен така и в национален план; изследвана е релевантността на българското наказателно и извън наказателно законодателство и възможностите чрез него да се повиши ефективността на борбата срещу съвременния тероризъм; изработени са аргументирани теоретични авторски предложения за подобрения в нормативната уредба; изготвени са целесъобразни практически предложения.

В глава първа са анализирани, в необходимата дълбочина, основните понятия, използвани в изследването – *тероризъм, терористична дейност и престъпления, свързани с тероризма*, като е започнато с исторически сравнителен анализ на развитието на понятието „тероризъм“. В дълбочина е изследвано съдържанието на определенията за понятието „тероризъм“. Авторът констатира разнообразие в определенията в ползваната литература и отбелязва, че не намира нито едно от тези определения да е пълно, поради което в дисертационния труд представя разбирането на понятието, че *тероризмът е идеология, основана на постигането на легитимни или нелегитимни цели чрез насилие, насочено към държавни органи,*

обществени организации и лица, като волята им е подчинена на постигането на целите на терористите.

В глава втора, озаглавена *Тероризмът и българското наказателно право*, акцентът е поставен върху проблемите от нормативен характер в българския *Наказателен кодекс*.

Разглеждат се причините за възникване на широко използваното понятие *война с тероризма* и корелацията му с понятието *борба с тероризма*. Направен е изводът, че противопоставянето им предопределя отношението към тях на държавно равнище, както и средствата и методите за водене на *войната* или *борбата* с тероризма. Тук авторът надниква в организационно културната компонента на семантиката на понятията. Този му подход се среща имплицитно и по-нататък в дисертационния труд. Точно и правилно отбелязва, че липсата на точно, ясно и научно обосновано определение, което има както обективни, така и субективни (продиктувани от интереси) трудности, *отваря вратата* за различни юридически стандарти в съвременната практика. За доказателство са посочени и адекватни примери. Освен това, авторът правилно вижда връзката и латентната опасност, под знамената за борба с тероризма, в света отново да започне *пропълзяване* на идеологията на фашизма. Това му виждане е обосновано.

Анализирано е до какви проблеми води приоритетното понятие *сигурност* във връзка с *права на човека* – *сигурност на обществото*, в международното и националното право и констатира, че този приоритет изкривява идеята за *правова държава и правова общност*, за което авторът посочва своето основание. В този контекст е анализирана и концепцията за баланс между *сигурността и правата на човека*. Разликата между теоретичните знания и действителната практика в посочените анализи очевидно и основателно безпокои автора.

Като основни причини са изведени съвременните философски измерения на съответствието (баланса) между *свободата, сигурността и правото*. В този контекст се анализира ролята на правото в борбата с тероризма на съвременния етап.

Главата логично завършва с аргументирани авторски виждания и предложения за решаване на проблемите в контекста на императивите на българския НК.

В глава трета, озаглавена *Финансиране на тероризма. Мерките срещу финансирането на тероризма и изпирането на пари*, е изследван фундаменталният проблем за финансирането на терористичната дейност и изпирането на пари. Анализирани са източниците за финансирането, нормативната наказателноправна регламентация и правната уредба във връзка с мерките срещу финансиране на терористичната дейност.

Разгледани са формите за събиране на финансови средства за целите на терористични организации. В тази връзка е направен анализ на наказателно правната регламентация, като за целта в методически удачна последователност са изследвани релевантни международни регулаторни актове и тяхната връзка с тези на ЕС и на Република България. Изследвани са дефинициите на основните понятия в тази материя, извършен е съпоставителен анализ според семантиката им в различните актове. Авторът изследва конкретните определения на следните понятия: *имущество, облаги от престъпление, средства, изгода, среда*. Прави важен и основан извод, че на международно ниво има различия в семантиката, тълкуването, а от там и в прилагането им.

Логично следва анализ и обосновани изводи за необходими нормативни мерки в нормативната уредба с цел повишаване на ефективността при противодействие на тероризма. В този контекст е разгледана връзката: *защита на националната сигурност и нормативната*

уредба постановена в изследваните закони и стратегии. Анализирани са понятията *замразяване, изземване, обезпечаване, блокиране* и др. Извършено е изследване на националното ни законодателство в тази сфера, посочват се проблеми и се предлагат възможности за тяхното решаване. Главата завършва с три аргументирани и релевантни към изследвания проблем извода.

Глава четвърта, озаглавена Мерки за противодействие на тероризма. Законът за противодействие на тероризма, изследва материята свързана с противодействието на тероризма и връзката му с националната сигурност. Разгледани са важните стратегически документи по отношение на националната сигурност, а именно концепцията, стратегиите за националната сигурност на Република България и за противодействие на радикализацията през периода 2015-2020 г. Посочено е развитието в теоретичен и практически план. Логически следва изследване на Закона за противодействие на тероризма, обнародвани в „Държавен вестник“, бр. 103 от 27 декември 2016 г. Направени е авторски критичен анализи и на тази основа са изведени обосновани препоръки.

Приемам направените научни приноси в дисертационния труд, които могат да се обобщят в следните по-важни направления:

1. Извършен е задълбочен анализ на съвременната семантика на понятието тероризъм от няколко гледни точки, като две могат да бъдат очертани: първо, развитието му от етимологична гледна точка и второ, разглеждане на понятието от семантична гледна точка в широка гама национални и международни (регионални и глобални нива) регламентиращи документи за борба с тероризма. Анализирани са различните критерии и на тяхната база са посочени различни таксономии на понятието тероризъм.

2. Разкрит е нов подход за анализ на връзката между сравнително

подчинената позиция на *наказателното право* спрямо *законодателните мерки*, които могат да имат превантивен ефект. Тази обективност е обоснована с новата архитектура на сигурността в Европейския съюз. Следствие на което авторът изследва конкретното ѝ проявление между *Наказателния кодекс* и *специалните закони* в Република България – за противодействие на тероризма, за мерките срещу изпиране на пари и финансирането на тероризма и др. Разкрит е съществен недостатък в сферата на *международното наказателно право* и *особено на европейското*, т.е. липсата на легитимност в някои аспекти, подчертани от автора. Посочена е причината – липсата на общи теоретични основи, които да обосноват поради какви обективни причини се разширява безконтролно (по преценка на автора) наказуемостта и се ограничават правата на човека и основните свободи. Извършен е задълбочен анализ на проблема.

3. Извършен е обстоен анализ на императиви от Наказателния кодекс на Република България в контекста на основополагащи принципи и установени практики. На тази база са изведени важни и полезни изводи както в теоретичен така и в практически план.

Приемам *практико-приложните* приноси на автора, които могат да се обобщят накратко като генериране на конкретни и обосновани предложения за внедряване както следва:

1. Направено е конкретно предложение за необходимостта от по-нататъшно полагане на усилие и действие за хармонизиране на нашето законодателство с нормите и стандартите на международното право и правото на Европейския съюз в сферата на противодействието на тероризма.

2. Извършен е обширен анализ на важни и ключови понятия използвани в нормативната уредба на българското законодателство в сферата на мерките против изпирането на пари и на тази основа са направени обосновани препоръки за уеднаквяване на семантиката на

понятията.

3. Изведени и анализирани са различни хипотези на базата на различията в разбирането на понятията в нормативната уредба, свързана с темата на дисертационния труд. Разкрити са противоречия с международни правни норми и са предложени удачни решения.

4. Разкрити са несъгласуваност между различните закони в Република България, имащи отношение по използване на въоръжени и специални структури на държавата за борба с тероризма при изпълнение на законовите им правомощия за прилагане на въоръжено насилие (принуда).

Полученото ново знание може да бъде полезно на юристи, преподаватели, докторанти, изследователи, студенти и всички заинтересувани се от темата. Създадени са условия за продължаване на изследванията в тази област.

Анализът на съдържанието на представената дисертация и специфичния и оформен стил на докторанта е основание да направя извода, че те са негово лично дело и постижение. В рамките на моята компетенция не намирам основание и данни за плагиатство и некоректно позоваване и използване на източници.

II. Критични оценки, бележки и препоръки

В процеса на рецензиране са забелязани някои несъществени неточности и незначителни пропуски, които в никакъв случай не омаловажават постиженията на докторанта и не влияят на научните му постижения и възможностите за тяхното прилагане. Същите бяха споделени по време на предварителната защита, приети от докторанта и отстранени в крайния вариант на дисертационния труд, поради което не се представят тук.

III. Заключение

На основание цялостното съдържание на представения дисертационен труд, публикациите и постиженията на докторанта давам **положителна** оценка на неговия дисертационен труд и на научните му постижения. Гласувам положително и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за присъждане на ОНС **доктор** в областта на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, в професионално направление 3.6 „Право“, докторска програма „Наказателно право" на **Антон Илиев Станков**.

Член на научното жури: .....

проф. д-р Евгени Манев

11 април 2021 г.